

Jak poznałam Odo Feliksa Kazimierza Bujwida

WPROWADZENIE REDAKCJI:

Amerykańskie Towarzystwo Mikrobiologiczne (ang. *American Society for Microbiology*, ASM) ogłosiło zwycięzców ósmego dorocznego konkursu sztuki agarowej. Od 2015 roku konkurs Agar Art Contest zapewnia naukowcom i artystom platformę do zaprezentowania swojej kreatywności poprzez wykorzystanie żywych drobnoustrojów do „malowania” obrazów na agarze. Tematem tegorocznej edycji Agar Art był „*Twój ulubiony mikrobiolog*”. Nadesłano prawie 200 dzieł sztuki, z których każde opowiadało inną historię.

Pierwsze miejsce w kategorii Profesjonaliści w sekcji „Europa” otrzymała **Pani Martyna Pietrzak z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu** za dzieło „Jak poznałam Odo Feliksa Kazimierza Bujwida?” Dzieło Pani Martyny, studentki III roku weterynarii, powstało z wykorzystaniem 9 różnych drobnoustrojów wyizolowanych od zwierząt, a ich bank jest tworzony przez prof. UPP dr hab. Agnieszkę Pękalę-Safińską z Katedry Nauk Przedklinicznych i Chorób Zakaźnych Wydziału Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach UPP.

Nagrodzone dzieło Martyny Pietrzak (Fot. 1) to portrety trzech wybitnych mikrobiologów: Roberta Kocha, Ludwika Pasteura i Odo Bujwida, ucznia Kocha, jednego z twórców polskiej mikrobiologii (prywatnie prof. był ojcem Heleny Jurgielewiczowej, która w 1923 r., po ukończeniu studiów z ogólnym wynikiem celującym, została pierwszą w Polsce kobietą z dyplomem weterynarii).

Fotografia 1. Portrety mikrobiologiczne nagrodzone w 8. edycji konkursu Agar Art. Od lewej: Robert Koch, Odo Bujwid oraz Ludwik Pasteur.

JAK POZNAŁAM ODO FELIKSA KAZIMIERZA BUJWIDA?

Studiuje weterynarię i zainteresowała mnie pierwsza Polka, która w 1923 roku została pierwszym lekarzem weterynarii w Polsce. Zgłębiając jej postać odkryłam, że za jej osiągnięciami stoi wielka postać polskiej nauki, jej ojciec, Odo. Człowiek, który swoje traumy z dzieciństwa nie tylko przepracował, ale także uczynił z nich swoją inspirację. Alkoholizm jego rodziców, konieczność podjęcia w wieku 15 lat pracy zarobkowej, a przez to trudności w szkole, nie przekreśliły jego wybitnej kariery naukowej. Jego motywacja była silniejsza od niesprzyjających okoliczności. Zostawiając na boku życie towarzyskie, teatr, zabawy, cały swój wolny czas spędzał na nauce. Ostatecznie skończył szkołę, zdał maturę i postanowił zapisać się na Wydział Lekarski Cesarskiego Uniwersytetu Warszawskiego. Także tutaj spotkały go trudności, sam musiał przygotować się do egzaminów wstępnych. Te wszystkie przeciwności ukształtowały go jako pra-

Martyna Pietrzak¹

dr hab. Agnieszka Pękala-Safińska²✉

¹Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu
²Katedra Nauk Przedklinicznych i Chorób Zakaźnych, Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

https://doi.org/10.18388/pb.2021_474

✉autor korespondujący: agnieszka.pekala-safinska@up.poznan.pl

cowitego naukowca, który szybko zdobył uznanie w świecie nauki. Dzięki temu miał możliwość współpracy z takimi nazwiskami jak Robert Koch czy Ludwik Pasteur. Dzięki temu pierwszemu, Odo stworzył w swoim warszawskim mieszkaniu pierwszą pracownię bakteriologiczną na terenie Polski. Pasteur z kolei umożliwił Bujwidowi wprowadzenie szczepionki przeciwko wściekliźnie. Działalność naukowa to nie jedyne zainteresowanie Oda. Troszczył się także o budowę wodociągów, wprowadzenie higieny w ośrodkach leczniczych czy nawet emancypację kobiet.

DLACZEGO ZAINSPIROWAŁ MNIE BUJWID?

Bo pokazuje, że rozwój naukowy to przede wszystkim praca i determinacja, oraz działanie wspólne. Udowadnia także, że środowisko rodzinne i trudności nie determinują naszych wyborów, jeśli faktycznie z pracy naukowej czynimy naszą pasję. Odo jest przykładem, że jako ludzie nauki, jesteśmy kolejnym oczkiem w długim łańcuchu, który rozwija się dla dobra ludzkości. Bakteriolog, lekarz, społecznik, choć dla mnie wrażliwy mąż i ojciec, który dobro człowieka uczynił swoją życiową drogą. Jak sam podsumowuje swoje życie Odo: „*Jednak życia nie zmarnowałem, udało mi się lepiej niż niejednemu z mego otoczenia. Przeżyłem wiele i dożyłem tak późnego wieku, i mogę patrzeć jeszcze na to, co inni po mnie robią i jak się rozwijają sprawy, które ukochałem*”.

PORTRETY MIKROBIOLOGÓW

Portrety zostały wykonane na podłożu CHROMagar Orientation, podłożu wybiórczym, stosowanym do izolacji i różnicowania bakterii z różnych materiałów. Pozwoliło to na uzyskanie szerokiej palety barw. Barwne kolonie bakteryjne powstają poprzez wykorzystywanie przez bakterie na drodze ich metabolizmu, substancji zawartych w podłożu, co prowadzi m.in. do ich rozkładu i powoduje zabarwienie (Fot. 2).

Portret Roberta Kocha (Fot. 3) został wykonany bakteriami pozyskanymi od ryb: włosy oraz broda – *Aeromonas*, kontur – *Pseudomonas*, marynarka – *Bacillus mycoides* oraz okulary – *Shewanella*.

Portret Ludwika Pasteura oraz Odo Bujwida zostały wykonane bakteriami pozyskanymi od ssaków. Na portret Ludwika Pasteura (Fot. 4) składają się następujące mikroorganizmy: włosy – *Pseudomonas fluorescens*, kontur – *Staphylococcus xylosus* oraz mucha – *Escherichia coli*. Portret Odo Bujwida (Fot. 5) został wykonany przy użyciu: włosy – *Escherichia coli*, kontur – *Micrococcus luteus*, kołnierzyk – *Pseudomonas fluorescens*, marynarka – *Staphylococcus xylosus*.

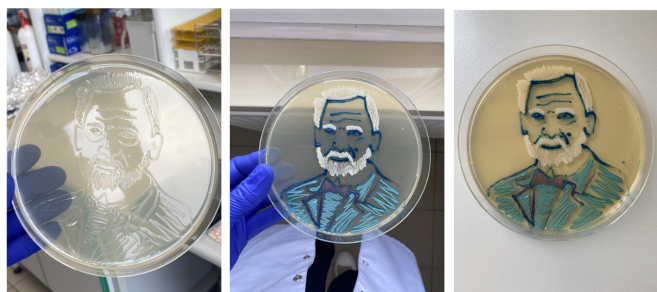
Portrety powstały w głównej mierze namalowane na międzynarodowy konkurs Agar Art, organizowany przez Amerykańskie Towarzystwo Mikrobiologiczne. Tytułem tegorocznej edycji konkursu był „Mój mikrobiologiczny autoritet”.

Fotografia 2. Pani Martyna Pietrzak ze zwycięskimi portretami.

Fotografia 3. Proces powstania portretu Roberta Kocha.

Fotografia 4. Proces powstania portretu Ludwika Pasteura.

Fotografia 5. Proces powstania portretu Odo Bujwida.